

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/34/2020
Identifikačné číslo spisu: 8114222590
Dátum vydania rozhodnutia: 26.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8114222590.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ P. F., bývajúcej v O., 2/ P. F., bývajúceho v O., obaja právne zastúpení JUDr. Evou Gelenky Hencovskou, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Bajzova č. 2, proti žalovaným 1/ U. C., bývajúcemu v F., zastúpenému JUDr. Martinom Kirňakom, advokátom, so sídlom v Prešove, Vajanského č. 43, 2/ KOOPERATIVE poisťovni, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova č. 4, zastúpenej JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie č. 8/A, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10C/294/2014, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 9. októbra 2018 sp. zn. 4Co/18/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. októbra 2017 č. k. 10C/294/2014-161 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ spoločne a nerozdielne 20.000 eur a žalobcovi 2/ spoločne a nerozdielne 15.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že v rozsahu plnenia jedného z účastníkov zaniká povinnosť druhého z účastníkov. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Výslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobcovia sa voči žalovaným domáhali ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V súvislosti s uplatneným nárokom určil pasívnu vecnú legitimáciu žalovaných. Stotožnil s názorom uvedeným v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky z 29. apríla 2004 sp. zn. 30Cdo/814/2003, podľa ktorého niet dôvodu, ktorý by vylučoval analogické použitie ustanovenia § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka pri určení zodpovednej osoby za zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolanej zvláštnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov. Pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného 1/ preto považoval za preukázanú. Vo vzťahu k námietke nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovanej 2/, súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-22/2012 M. proti H. F. a W. M., v ktorom bolo konštatované, že povinné

poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Výslovil, že je nesporné, že žalovaný 1/ mal ako prevádzkovateľ motorového vozidla v čase dopravnej nehody uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla so žalovanou 2/, pričom táto otázka nebola v konaní vôbec sporná, a práve z tohto poistného vzťahu plynie pasívna vecná legitímácia žalovanej 2/. Zároveň sa stotožnil s názorom, že pasívna vecná legitímácia žalovanej 2/ je daná aj ustanovením § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. Ďalej súd prvej inštancie poukázal na právny názor odvolacieho súdu vyslovený v uznesení z 25. októbra 2016 č. k. 4Co/256/2015-108, z ktorého vyplýva, že náhrada nemajetkovej ujmy má byť hradená z povinného zmluvného poistenia, ktoré mal uzatvorené žalovaný 1/ so žalovanou 2/. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku tak, že stanovením pomeru úspechu a neúspechu strán v spore vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom z 9. októbra 2018 sp. zn. 4Co/18/2018 potvrdil rozsudok okrem výroku o trovách konania a zrušil rozsudok vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vo vzťahu k odvolaniu žalovanej 2/, a to nesprávnemu posúdeniu vznesenej námietky nedostatku pasívnej legitímácie v spore, odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie bol viazaný právnym názorom vysloveným odvolacím súdom v uznesení z 25. októbra 2016 č. k. 4Co/256/2015-108, v ktorom sa odvolací súd náležite vysporiadal so vznesenou námietkou nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej 2/ v spore s tým, že skonštatoval, že žalovaná 2/ je v spore pasívne vecne legitímovaná. Uviedol, že v rámci rozhodovania najvyšších súdnych autorít nedošlo k zmene posúdenia postavenia žalovanej 2/ pri uplatnených nárokoch na náhradu nemajetkovej ujmy, a preto súd prvej inštancie správne vznesenú námietku nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej 2/ posúdil a uzavrel, že žalovaná 2/ je pasívne vecne legitímovaná z titulu zákonného poistenia motorových vozidiel v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., lebo škodou (ujmou) podľa európskeho práva sa rozumie aj nemateriálna škoda. Škoda zahŕňa nielen zníženie majetku a ušlý zisk, ale i nemajetkovú škodu (nemajetkovú ujmu). V zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. je preto potrebné termín škoda vykladať ako nemateriálnu škodu na zdraví. Poistné krytie preto zahŕňa škodu na zdraví a náklady pri usmrtení (§ 4 ods. 1, 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z.). Pojem ujma na zdraví zahŕňa akúkoľvek ujmu aj ujmu nemajetkovú, ktorá bola spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Strata života najbližších príbuzných je spojená s negatívnym dopadom v emočnej nemajetkovej sfére príbuzných, v dôsledku čoho vznikla ujma na zdraví, ktorú je treba považovať za nemateriálnu škodu na zdraví. Za nedôvodnú považoval odvolací súd námietku vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Konštatoval, že súd prvej inštancie náležite na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k správnej výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, pričom zohľadnil jednotlivé skutkové okolnosti danej veci, príbuzenský vzťah žalobcov k nebohému, ako aj ich vzájomné väzby, zásah do ich súkromného a rodinného života, ako aj trvalú ujmu, ktorá smrťou blízkého spôsobila ujmu na zdraví, ako aj stratu blízkého človeka. Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj námietku týkajúcu sa uloženia povinnosti plniť žalovaným 1/ a 2/ žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne. Uložená povinnosť solidárne bola založená rozhodnutím súdu z dôvodu, že žalovaný 1/ zodpovedá za škodu z titulu zodpovednosti za škodu vzniknutú prevádzkou motorového vozidla v zmysle ustanovenia § 420, § 427 Občianskeho zákonníka a žalovaná 2/ z titulu zákonného poistenia motorového vozidla v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. Možnosť uloženia plnenia spoločne a nerozdielne vyplýva súdu z ustanovenia § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu je ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté alebo ak to vyplýva z povahy plnenia, že viac dlžníkov má k tomu istému veriteľovi splniť dlh spoločne a nerozdielne, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Ak dlh splní jeden dlžník, povinnosť ostatných zanikne. Ani táto namietaná skutočnosť nebola dôvodná.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná 2/ (ďalej ako „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Uviedla, že rozhodnutie

odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2/. Má za to, že rozhodnutia súdov oboch inštancií spočívajú v nesprávnom právnom posúdení, keď dospeli k záveru, že žalovaná 2/ ako poisťovňa je aj z súčasnej právnej vnútroštátnej právnej úpravy podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení pasívne vecne legitímovaná v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd. Takéto posúdenie pokladá za zjavne nesprávne a to predovšetkým s poukazom na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-22/12 z 24. októbra 2013. Uviedla, že súdy oboch inštancií extenzívnym výkladom pojmu škoda, resp. škoda na zdraví či náhrady škody zahrnuli aj nemajetkovú ujmu spôsobenú pozostalým dopravnou nehodou. Dovolateľka poukázala na rozdielnú rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu v posúdení pasívnej vecnej legitímácie dovolateľky v rozhodnutiach dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 301/2012, sp. zn. 8 Cdo 219/2016, ktoré vylučujú pasívnu legitímáciu poisťovne, no opačný názor vyslovil dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 6 MCdo 1/2016.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť, nakoľko nie je prípustné.

5. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

6. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

7. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne: a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c / náležitosti dovolania a na subjektívne, t. j. osoba oprávnená podať dovolanie (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344).

8. Najvyšší súd pripomína, že z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná len otázka, ktorá vykazuje znaky pretrvávajúcej rozdielnosti rozhodovania dovolacích senátov, t. j. existujúca nejednotnosť posudzovania danej otázky. Vyplýva to zreteľne priamo z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, konkrétne z toho, že za relevantnú tu zákon označuje otázku, ktorá „je“ (teda nie „bola“) dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Z uvedeného okrem iného vyplýva, že dôležitá je v tomto smere súčasná nejednotnosť rozhodovania dovolacieho súdu (teda nie minulé, už prekonaná a neexistujúca rozdielnosť rozhodovania).

9. Podľa § 432 ods. 1 CSP možno dovolanie, ktoré je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

10. Dovolateľka v dovolaní uviedla, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd nesprávne právne posúdili jej pasívnu vecnú legitímáciu, keď jej pasívnu vecnú legitímáciu odvodili od zákona o PZP. Poukázala pritom na rozdielnosť rozhodnutí dovolacieho súdu, sp. zn. 4 Cdo 168/2009, sp. zn. 3 Cdo 301/2012 oproti sp. zn. 6 MCdo 1/2016.

11. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 432 ods. 2 CSP a v situácii, že dovolanie dovolateľky je v danom prípade procesne prípustné, dovolací súd teda v zmysle uvedeného pristúpil k právnemu posúdeniu vyššie nastolenej právnej otázky dovolateľky.

12. V súvislosti s uvedenými rozhodnutiami dovolateľky dovolací súd konštatuje, že dovolací súd v uznesení sp. zn. 4 Cdo 168/2009 dospel k záveru, že povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 OZ. Aj rozhodnutie sp. zn. 3 Cdo 301/2012 založil dovolací súd na závere o nedostatku pasívnej legitímácie poisťovne v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. Avšak tu je potrebné dať do pozornosti novšie rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 6 MCdo 1/2016, ktoré je publikované v zbierke č. 8/2018 pod č. R 61/2018, kde dovolací súd dospel k záveru, že „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“

13. Nakoľko však dovolateľkou nastolená právna otázka pasívnej vecnej legitímácie poisťovne už bola dovolacím súdom riešená v rozhodnutí sp. zn. 6 MCdo 1/2016, tak ako je uvedené v bode 12. a teda, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Nakoľko uvedený právny záver prijal dovolací súd už aj v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 280/2019, sp. zn. 2 Cdo 41/2018, sp. zn. 2 Cdo 33/2017, sp. zn. 6 Cdo 143/2017, sp. zn. 6 Cdo 206/2017, sp. zn. 6 Cdo 80/2018, sp. zn. 8 Cdo 6/2018 a sp. zn. 8 Cdo 177/2018, tento právny záver berie dovolací súd aj v tomto preskúmanom prípade na zreteľ a prikláňa sa k nemu.

14. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu dovolateľka neopodstatnene namietala, že zvolené riešenie odvolacieho súdu v otázke jej pasívnej vecnej legitímácie spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 CSP).

15. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.